

Vyjádření vedoucího magisterské práce

Barbora Hoduláková: Ikonografie a kult sv. Josefa v českých zemích v období baroka

Velice jsem toto téma magisterské práce uvítal, neboť mu doposud nebyla v naší odborné literatuře věnována patřičná pozornost. Pro inspiraci jsem autorce práce doporučil početnou a odborně přínosnou literaturu, která pojednává o kultu sv. Josefa ve Slezsku, zejména v cisterciáckém klášteře v Křešově. B. Hoduláková se pravidelně účastnila konzultací nad danou problematikou.

Předložená práce je velice dobře a přehledně strukturována. Jedinou drobnou vadu na kráse celé práci spatřuji v tom, že v úvopostrádám kritický přehled pramenů a literatury. Práce je uvedena kapitolami, které pojednávají o pramenech (kánonická a apokryfní evangelia, legendická literatura) životu sv. Josefa. Zde autorka práce uvedla vše podstatné.

Druhá kapitola práce pojednává podrobně o vývoji kultu a ikonografie sv. Josefa. Nejprve se kultu sv. Josefa věnuje v rámci celé církve. Zde možná mohla podrobněji rozvést, jak to bylo se zavedením svátku sv. Josefa a také , které církevní řády zvláště tento kult podporovali (karmelitáni a cisterciáci). Možná stálo za rozvést i typologický paralelismus mezi životem Josefa Egyptského a Josefa pěstouna Páně. Nejpodstatnější a nejpřínosnější částí celé práce je kapitola Kult sv. Josefa v českých zemích v 17. a 18. století. Zde velice oceňuji práci autorky s archiváliemi. Zavedení kultu sv. Josefa v Rakousku a v českých zemích v 17. a 18. století, který byl součástí Pietas Austriaca, vidí jako součást panovnické reprezentace rodiny Habsburků: Sv. Josef jako Conservator pacis, sv. Josef jako patron zajištění kontinuity rodu. Vrcholem pak bylo prohlášení sv. Josefa za spolupatrona Čech v roce 1654. Zajímavé jsou významové vazby zmiňované autorkou práce mezi kultem sv. Jana Nepomuckého a sv. Josefa. Za odborně přínosnou považuji též kapitolu pojednávající o katedrále sv. Víta a barokních zobrazení českých zemských patronů v ní. Poněkud kriticky se stavím ke kapitole příklady zobrazení sv. Josefa mezi zemskými patrony. Tu měla řešit jak se domnívám formou případových studií, jak to učinili např. autoři publikace V oplatce jsi celý skryt. V této poslední kapitole bohužel postrádám samostatnou studii o kultu sv. Josefa u karmelitánů a karmelitek (kostel sv. Josefa na Malé Straně, Brandův obraz v kostele Panny Marie Vítězné, jenž ideově souzní s celkovou ikonografií kostela. Trochu postrádám i zmínky u kultu sv. Josefa na Moravě.

Poznámky:

s. 24 – zde autorka měla více rozvést úlohu sv. Josefa jak Nutrix Dei, což se projevuje v ikonografii na přelomu 14. a 15. stol. tím, že Josef vaří kašičku pro Krista (viz. např. Madona Doudlebská či Graduál magistra Václava). Postrádám také zmínky o patronátu sv. Josefa u některých řemesel (tesaři, truhláři). Určitě měla být citována práce M. Schapira o Oltáři Merodů od Mistra z Flémale , kde je krásně rozvedena ikonografie s v. Josefa vyrábějícího past na myši

s. 25 – U odkazu na XXV. Zasedání Tridentského koncilu mi chybí odkaz na literaturu

s. 45 – Palladiu země české je věnována zejména práce Václava Ryněše, Marie E. Decreux a také moje práce o Obrazu a kultu. Palladium není pozdně gotické (pochází z doby kolem roku 1400) a ani z mědi (podle nejnovějších výzkumů jde o smíšený kov)

s. 57- je zajímavé, že socha sv. Josefa chybí mezi také mezi monumentálními sochami českých zemských patronů od Františka Preisse na pilířích transeptu katedrály.

Předložená práce vysoce splňuje nároky kladené na práci magisterskou. Oceňuji skutečnost, že autorka práce pracovala s dobovými písemnými prameny i její znalost obrazového materiálu a dobové ikonografie.

Práci vřele doporučuji k obhájení, s klasifikací výborně (velmi dobře?)

V Praze, dne 14. 8. 2020

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, PhD. DSc,